

DATOS IDENTIFICATIVOS

Expresión corporal e danza

Materia	Expresión corporal e danza			
Código	P02G120V01928			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado	García Pintos, Isidro			
Correo-e	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A Expresión corporal e danza forma parte da Área de Didáctica da Expresión Musical e engloba os coñecementos motrices, coreográficos, corporais, rítmicos e expresivos da educación musical de nenos e nenas en idade escolar.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico

D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
1. Coñecer os fundamentos e desenvolvemento da didáctica da expresión corporal e a danza e ser capaz de realizar adaptacións que permitan acceder a todo o alumnado de primaria ao desfrute da música e ao seu uso como medio de expresión.	B2 B3 B4	C13 C54 C55	D1 D8 D10 D15 D17
2. Ser capaz de analizar as correntes de educación musical a través do movemento, extraendo conceptos e liñas metodolóxicas cunha coherencia sistemática.	B2 B4	C6 C53 C54 C56	D10 D13 D15 D18
3. Coñecer a importancia da danza dentro da historia da música nas diversas culturas.	B3	C15 C53 C54	D1 D13 D14 D16
4. Saber utilizar o xogo musical como elemento didáctico e como contido.	B4	C6 C11 C17 C56	D2 D9 D12 D18
5. Ser capaz de utilizar referencias variadas para improvisar só ou en grupo.	B2 B11	C2 C6 C11 C15 C17 C56	D15 D16 D17 D18
6. Dominar a didáctica da expresión corporal-danza, así como as técnicas de programación, deseño de sesións, elección e creación de recursos e estratexias de intervención.	B2 B8	C53 C54 C55	D9 D13
7. Coñecer os fundamentos da cultura popular, con especial referencia ao folclore propio da comunidade autónoma.	B3 B8	C2 C15 C53 C55	D2 D5 D7 D13
8. Coñecer e dominar os principios da expresión e a comunicación corporal máis directamente relacionados co feito musical e coa danza.	B2	C53 C54 C55	D1 D15 D17 D19
9. Coñecer os procesos da creación coreográfica aplicada ás aulas de educación primaria.	B4	C11 C13 C15 C55 C56	D2 D9 D12 D13
10. Coñecer un amplo repertorio de danzas do mundo e os seus procedementos didácticos dentro da educación primaria.	B3 B4	C2 C13 C15 C53	D5 D7 D8 D13
11. Fomentar a práctica do traballo corporal expresivo como medio de autocoñecemento e de comunicación humana.	B4	C2 C6 C56	D16 D21

Contidos

Tema	
1- Esquemas rítmicos e polirrítmias. Improvisación rítmica.	1.1 A expresión corporal e o ritmo musical como bases do movemento danzado 1.2 Técnicas de traballo do ritmo na Educación Primaria 1.3 O canon rítmico 1.4 A improvisación como base para a creación de novos ritmos.

2- Percusións corporais	2.1 O significado de corpo e a expresión corporal 2.2 Técnicas básicas de Expresión Corporal 2.3 A percusión corporal. 2.4 Percusión corporal e tubos sonoros
3- Xogos motrices e cancións con movemento	3.1 Cancións para o desenvolvemento da personalidade 3.2 Cancións para o desenvolvemento do control e axuste postural 3.3 Cancións para o desenvolvemento do esquema corporal 3.4 Cancións para o desenvolvemento do equilibrio 3.5 Cancións para o desenvolvemento da respiración 3.6 Cancións para o desenvolvemento da relaxación 3.7 Cancións para o desenvolvemento da temporalidade 3.8 Cancións para o desenvolvemento da espacialidade 3.9 Cancións para o desenvolvemento da coordinación
4- Creación coreográfica. Elementos. Procesos.	4.1 A coreografía como proceso de invención e creación na aula. 4.2 Danzas de presentación e danza aeróbica 4.3 Outros recursos didácticos: sombras chinescas corporais, sabas, máscaras
5- Danza galega, danzas do mundo e bailes de salón. Aplicacións na aula.	5.1 A danza na historia. 5.2 Danza e Folclore do mundo: representación, simbolismo, función, traxes... 5.3 Danza galega 5.2 Os bailes de salón
6- Danza e improvisación: fontes motivadoras e procesos.	6.1 Técnicas de desenvolvemento creativo: improvisación e construción 6.2 A dramatización como proceso. Match de improvisación. O clown 6.3 Improvisación en danzas, bailes e cancións como medio de expresión e motivación do alumno.
7- Metodoloxías para a didáctica da expresión corporal-danza na escola.	7.1 Aspectos clave para o ensino e a aprendizaxe da expresión corporal e a danza 7.2 Técnicas de concienciación corporal. Técnica Alexander e Técnica de Jacobson. 7.3 Correntes pedagóxicas participativas e metodoloxías integradoras da expresión corporal e a danza na Educación Primaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	22.5	32.5	55
Lección maxistral	10	0	10
Presentación	10	10	20
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Debate	10	0	10
Cartafol/dossier	0	20	20
Práctica de laboratorio	0	25	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	O estudante participará na creación de distintas presentacións e exposicións que o profesor propoña na aula.
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante traballará de forma autónoma para resolver os distintos problemas que se vaia atopando tanto como parte dun grupo ou de maneira individual.
Debate	Apertura de debates e discusións para compartir e ver puntos de vista, para extraer conclusións e co obxecto de reflexionar como medio para a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realización de coreografías grupais e propostas motrices didácticas sobre cancións propostas
Lección maxistral	Exposición de cancións motrices orientadas a fins concretos e de danzas do mundo concretas

Presentación	Presentacións grupais de actividades encamiñadas ó desenvolvemento dos nenos e das nenas
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución tanto individual como grupalmente dos problemas que van xurdindo na realización das tarefas
Debate	Presentacións comúns de temas con diferentes enfoques e aportacións de diferentes puntos de vista
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Realización dun dossier ou diario de clase no que se recollan aqueles datos realmente importantes ou destacables así como sirva de memoria e guía docente.
Práctica de laboratorio	Realización de distintas probas que sirvan para valorar o grao de asentamento dos obxectivos e o grao de acerto entre o planeado e o logrado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	Asistencia, participación, implicación e resolución de exercicios ou proxectos propostos.	40	B2 B3 B4 B8 B11	C2 C11 C15 C17 C53 C54 C55 C56	D2 D9 D10 D12 D21
Presentación	Participación e implicación nas distintas presentacións que se propoñan, tanto individuais como grupais	10	B2 B11	C55 C56	D1 D2 D9 D18 D21
Resolución de problemas de forma autónoma	Capacidade de resolución de exercicios de forma autónoma	10		C13 C53 C55 C56	D2 D12 D13 D16 D18 D21
Cartafol/dossier	Dossier organizado con todas as actividades levadas a cabo na materia por todos os membros da clase e tanto teóricas como prácticas.	20		C54 C56	D2 D5 D7 D8 D15 D17 D19 D21
Práctica de laboratorio	Realización individual e grupal dunha proba práctica.	20	B2 B11	C6 C13 C53 C54 C55 C56	D2 D9 D10 D12 D13 D14 D16 D18 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN:

Aplicaranse dous sistemas de avaliación diferenciados para o alumnado: avaliación continua e avaliación global.

A avaliación continua: a que se efectúa mediante un conxunto de probas ou actividades realizadas ao longo do período formativo vencellado á materia e que deben permitir valorar o progreso de cada estudante ao longo do dito período.

Avaliación global: a que se leva a cabo a través dunha "proba de avaliación global" una vez finalizado o período formativo vencellado á materia.

O alumnado que por diversos motivos non poida participar no desenvolvemento da materia deberá poñerse en contacto co

profesorado nos primeiros días de inicio da materia para informar desta situación e poder ser convenientemente avaliado. Do mesmo modo, todo aquel alumnado que, sen notificar esta situación, asista a menos do 80% das sesións prácticas será avaliado coa proba global.

* **Avaliación continua:** A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior.

* **Avaliación global:** Os alumnos/as realizarán un exame práctico relacionado cos resultados de aprendizaxe da materia. A avaliación e a superación da mesma virá determinada do seguinte xeito:

- O alumno ou alumna terá que simular unha situación de aula de primaria e mostrar e ensinar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo. Ademais terá que comentar detalladamente todos os aspectos didácticos que tivo e ten en conta para poñela en práctica. 40%
- O alumno ou alumna terá que entregar un dossier sobre as actividades levadas a cabo nas clases. O profesor lle indicará cales e terá que constar unha descrición detallada das mesmas, así como expoñelas diante do profesor. 30%
- O alumno ou alumna terá que realizar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo, en grupo de 4 a 6 participantes, e na que, aquí sí, a complexidade e precisión na exudación das mesmas, serán tamén valoradas. 30%

Do mesmo xeito, a nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada (exclusivamente para o presente curso académico), tanto na avaliación continua coma na global. **As datas de exames** se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

KALMAR, D., **Qué es la Expresión Corporal?**, LUMEN, 2005
Pease, A., **El lenguaje del cuerpo**, Paidós, 1993
RUANO, K., SÁNCHEZ, G., **Expresión Corporal v Educación.**, Wanceulen, 2009
Salzer, J., **La expresión corporal**, Herder, 1984
Santiago, P., **Desde la expresión corporal a la comunicación interpersonal**, Narcea, 1985
Schinca, M., **Expresión corporal.**, Escuela Española, 1989

Bibliografía Complementaria

BATALHA, A.P., **Metodología do ensino da danza**, UTL, 2004
BERGE, I., **Danza la vida. El movimiento natural. Una autoeducación holística.**, Narcea, 2000
Knapp, M. L., **La comunicación no verbal: el cuerpo y el entorno.**, Paidós, 1992
Learreta Ramos, B. y otros, **Didáctica de la Expresión Corporal**, Talleres monográficos, 2005
MONTAVEZ, M.; ZEA, M.J., **Expresión Corporal. Propuestas para la acción.**, Re-crea., 1998
Motos, T., **Iniciación a la expresión corporal: teoría, técnica y práctica.**, Humánitas, 1983
Pascual Mejía, P., **Didáctica de la música. Primaria**, Pearson, 2002
Pascual Mejía, P., **Didáctica de la música. Infantil**, Pearson, 2006
ROMAIN, M., **La danse à l'école primaire.**, Retz, 2001
Scott, M.D.; Powers, W.G., **La comunicación interpersonal como necesidad**, Narcea, 1985
Stokoe, P.; Schaechter, A., **La expresión corporal**, Paidós, 1984
Winnicott, D.W., **El gesto espontáneo**, Paidós, 1984
Zimmermann, D., **Observación y educación no verbal en la escuela infantil**, Morata, 1987

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continua a clases.
- 2) Actitude favorable, receptiva e participativa.